

Отже, обліково-аналітичне забезпечення управління фінансово-економічною безпекою підприємства відіграє велику роль у прогнозуванні розвитку подій та прийнятті ефективних управлінських рішень, спрямованих на мінімізацію негативного впливу зовнішніх і внутрішніх ризиків та загроз.

Список використаних джерел:

1. Макаренко С. М. Бізнес-планування : Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» / С. М. Макаренко, Н. М. Олійник. – Херсон: ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», 2017. – 224 с.
2. Штангрет А. М. Процес формування підсистеми обліково-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою підприємства / А. М. Штангрет, Л. П. Стеців, В. В. Шляхетко // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2017. – Вип. 3 (08). – С. 204-210.
3. Олійник Н. М. Оцінка інвестиційної складової економічної безпеки Херсонського регіону з метою залучення міжнародних проектів / Н. М. Олійник, Л. О. Корчевська, С. М. Макаренко // Вісник Хмельницького національного університету: Економічні науки. – 2017. – № 1. – С. 130-134.
4. Філіппова С. В. Економічна безпека підприємств реального сектору економіки в умовах вартісно-орієнтованого управління : Монографія / С. В. Філіппова, Л. О. Волощук, С. О. Черкасова. – Одеса: «Апрель», 2015. – 196 с.
5. Гайдук І.С. Обліково-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою підприємства / І.С. Гайдук // Економічний вісник університету. – 2016. – Вип. 28/1. – С. 33-40.

БЕЗГОТІВКОВІ РОЗРАХУНКИ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ: СВІТОВИЙ ДОСВІД І ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ

*Островський І. А., канд. екон. наук, доцент, Сищенко К. В., студентка,
Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Активний розвиток інформаційних технологій обумовлює швидку трансформацію глобальної та національних фінансових систем. Найбільш динамічні зміни відбуваються у фінансовій інфраструктурі. Це є головним підґрунтям розширення сфери безготівкових розрахунків як чинника збільшення прозорості платежів, економічного зростання та підвищення фінансово-економічної безпеки.

Безготівкові платежі у найближчому майбутньому залишатимуться безальтернативним напрямом модернізації банківської системи України, про що свідчить досвід розвинутих країн світу. Найбільш перспективними видами безготівкових розрахунків, розвиток яких потребує підтримки з боку держави, є: електронні гроші; системи мобільних платежів, у першу чергу – безконтактних; прийняття платежів готівкою для подальшого переказу.

У США покупці здебільшого використовують кредитні картки, хоча електронні гаманці також досить популярні серед населення. Європейці, крім

електронних гаманців і кредитних карток, активно використовують онлайн-банкінг. В Японії значна частина населення оплачує онлайн-замовлення готівкою в платіжних терміналах. Цей спосіб оплати посідає друге місце за популярністю після кредитних карток. В Індії найбільш поширеними способами розрахунку за товари та послуги, придбані в мережі Інтернет, є інтернет-банкінг, картки передоплати та готівка. Також у цій країні набувають поширення мобільні платежі. Розвиток системи безготівкових розрахунків у Китаї активно заохочують оператори систем мобільних платежів. При цьому протягом найближчих десяти років Китай планує повністю відмовитися від використання готівки [1, с. 110].

Україна належить до країн з високою часткою готівки в економіці. Це є одним з головних фінансово-економічних ризиків. Питома вага готівкових розрахунків останнім часом має стійку тенденцію до скорочення, проте й досі залишається вагомою. У готівковому обігу країни станом на 1 липня 2019 року перебувало готівки на загальну суму 393,8 млрд. грн., зокрема банкнот – 391,3 млрд. грн. (2,8 млрд. шт.) та монет – 2,4 млрд. грн. (13,2 млрд. шт.). Кількість готівки в обігу зменшилася на 6,4 мільярда гривень, або на 1,6% порівняно з початком 2019 року [2].

Чинники, що сприяють використанню готівки та гальмують широке використанню безготівкових розрахунків в Україні, відомі: великі обсяги неофіційних доходів населення і бізнесу, розквіт тіньової економіки; низький рівень фінансової грамотності населення; звичка використовувати готівку; високий рівень доларизації економіки та розрахунків; недостатня контрольованість обігу готівки поза банківською системою; недовіра населення до банківської системи.

З точки зору зміцнення макроекономічної безпеки поширення безготівкових розрахунків сприяє зменшенню частки тіньової економіки, скороченню дефіциту державного бюджету; стабілізації банківської системи; зниженню корупційних ризиків, більшій привабливості для інвесторів.

Використання інструментів безготівкових розрахунків та електронного банкінгу надає банкам також низку трансакційних переваг та можливостей, зокрема, скорочення витрат на перерахунок, експертизу пошкоджених та сумнівних банкнот, охорону, інкасацію, оренду та обслуговування приміщень, оптимізацію чисельності працівників і витрат на заробітну плату.

Основними ризиками активного використання безготівкових розрахунків та електронного банкінгу, є:

- стратегічний ризик внаслідок недосконалого планування інноваційного розвитку банку, яке може призвести до невиправданого зростання витрат і низької рентабельності або навіть збитковості;
- юридичні ризики, що є наслідком порушень нормативно-правових актів;
- кіберризики;
- ризик ліквідності, що проявляється у перепадах залишків на пасивних рахунках, наприклад, на тлі кібератак;

- операційні ризик, тобто розрив бізнес-процесів внаслідок технологічних причин, помилок персоналу, техногенних аварій;
- репутаційні ризики, що миттєво розповсюджуються електронними ЗМІ та через соціальні мережі, провокуючи вплив клієнтів [4].

Але незважаючи на вказані ризики, безготівкові розрахунки залишаються безальтернативним кроком, що створює сприятливі умови для підвищення економічної безпеки держави.

Список використаних джерел:

1. Гладких Д. М. Проблеми та напрями активізації безготівкових розрахунків у контексті розбудови цифрової економіки в Україні. *Стратегічні пріоритети*. 2018. № 3-4(48) С. 108-119.
2. Офіційна сторінка Національного банку України в Facebook: URL : <https://www.facebook.com/NationalBankOfUkraine/photos/a.1505513382996162/2325661137648045/?type=3&theater> (дата звернення: 26.10.2019).
3. Ляшенко В.І. Цифрова модернізація економіки України як можливість проривного розвитку: монографія. Київ: НАН України, Ін-т економіки пром-сті. 2018. 252 с.
4. Гладких Д. М. Ризики та можливості банківської системи України в умовах розвитку інформаційної економіки : аналітична записка. *НІСД. Серія «Економіка»*. 2019. – № 4. URL : https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-09/ANALIT%20GLADKYH%20ECONOMICS%20%23%204%202019_0.pdf (дата звернення: 26.10.2019).

SMART CITY KHARKIV ЯК ПРИКЛАД ВПРОВАДЖЕННЯ СВІТОВИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТРЕНДІВ І ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Островський І. А, канд. екон. наук, доцент, Слєпцов Д. Є., студент, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Інноваційні чинники стають ключовими факторами конкурентоспроможності національної економіки та забезпечення фінансово-економічної безпеки. На основі розгортання мережевої інфраструктури та інтегрованих функцій управління комунікаціями (водо-, газо-, електро- та теплопостачання) сьогодні формуються «розумна» енергія (Smart Energy), «розумні» мережі (Smart Grids) та «розумні» міста і громади (Smart Cities, Smart Communities). Оцифрування та швидкий розвиток інтернет-розрахунків дають змогу промисловості, підприємствам, домашнім господарствам створювати та зберігати електроенергію в «розумних» містах і громадах, а також управляти попитом.

Світовий досвід переконує, що ці системи будуть об'єднуватися в мережеву інфраструктуру на основі цифрових активів, зв'язуватися одна з одною в режимі реального часу та зможуть вибудовувати «розумні» виробництва без участі людини, ключовими драйверами яких є хмарні